

dentia res gubernat: qui solus deus est. Sicut enim homo potest adhibere ad aliqd significandum aliquas voces vel aliquas similitudines fictas. ita etiā deus adhibet ad significatōnem aliquoz / ipm cursum rez sue puidētie sbiectarū. **S**ignificare aut aliqd p vba vel p similitudines fictas ad significandū ordīnatas / non facit nisi fm sensū lrālez. vt ex dictis patz. **N**ō in nullo la scientia hūana industria inuenta / pprie loqndo potest inueniri nisi lrālis sēsus. h solū in illa scriptura cuius spūscs est autor. hō vero instrumentū. fm illd ps. lingua mea calam⁹ scribe z c. **A**d p̄mūz gō dicendum. q̄ in alijs sciētīs pcedit ex alijs similitudinib⁹ argumētatio. non q̄ verbis quib⁹ vna res significat⁹ significet et alia res. **A**d scōm dicendū. q̄ fictiōes poetice non sūt ordīnate ad significandū aliqd spūale. vel nō ad figurandū. h solū ad significandū. vñ talis significatio nō supgredit modum lrālis sensus. **A**d terciū dicendū. q̄ qui dicit vnūz quodāmodū dicit multa scz potētia. fm q̄ pōn conclusiones sūt in pncipijs. ex vno em pncipio conclusiones multe sequūtur. non q̄ in alijs sciētīs per modū significatiōis quod dicit de vna re simul de alijs intelligat⁹ vt signatum. licz inde trahi posset p argumētationem;

Quodlibetum. viij. **D**esitū est d capite chri sti deinde de mēbris ei⁹. de p̄mo quesitū est tripl̄. **P**rio q̄ntū ad naturā diuinā. **S**cō q̄ntum ad vni onem hūane nature cū diua. **T**ercio q̄ntum ad spēs sb quib⁹ in sacmēto altaris cōtinet⁹. .j. .q.

Quia p̄mūm querit⁹. vtz deus possit facere infinita esse in actu. **E**t videtur q̄

non. deus em potest facere aliquod maius omi eo qd fecit. quia eius potentia non adēqt opus. vt **D**ugo de sancto victore dicit. h infimto in actu non p̄t aliqd esse mai⁹. gō non potest esse q̄ deus faciat in finitum in actu. **S**ed contra. pl⁹ deus potest facere q̄ homo dicere vel cogitare. fm illud **L**uce p̄mo. **N**on erit impossibile apud deum omne verbum. sed homo potest dicere infimtū esse in actu z etiam cogitare. cum quidam **P**hilosophi posuerunt. vt patet in tercio **P**hysicorum. ergo deus potest facere in finitum in actu. **I**tem dicendū. q̄ cum dicitur deus non posse aliquid facere / hoc non est p̄pter defectum dīng potētie. sed p̄pter impossibilitatem que importatur in facto. **Q**uod quidez contingit dupliciter. vno modo quia repugnat facto in q̄ntum est factum. sicut dicit deum non posse facere aliquā creaturaz que se i esse conseruet. quia ex hoc ipō q̄ res aliqua pōnt⁹ habere factorem / pōnt⁹ etiam indigere conseruatione. cum sit idem causa eēdi rei et cōsuans rem in esse. **A**lio modo q̄ repugnat facto huic. in q̄ntum est hoc factum. sicut si dicamus non posse deum facere equūz rōnalem. esse em rationale q̄uis non repugnat facto / in q̄ntum est factum. cum aliqd factum sit rōnale / repugnat tamē equo in q̄ntum est equus. in cuius diffinitione cadit irrōnale. **Q**uidam em dicūt q̄ de⁹ non possit facere infimtū esse in actu. quia esse infimtū repugnat facto in q̄ntum est factum. est emz contra rationem creature q̄ creatorz adēquet. qd oporteret ponere si eēt aliq creatura infimta. infimtū em infimto maius nō est. h illud nō videt⁹ rōnabiliter dici. nihil enim phibet id quod ē infimtūz p vnū modū supari ab eo qd ē infim

inūm pluribus modis. sic si esset
 aliq̄ corpus infinitū s̄m longitu
 dimē. finitū v̄o s̄m latitudinē. eēt
 min⁹ corpe z latitudine z longitu
 dime infimto. **D**ato autē q̄ de⁹ face
 ret aliq̄ corp⁹ infimtu i actu. cor
 pus quidem hoc eēt infimtu q̄nti
 tate dimēsiua. s̄ de necessitate ha
 beret naturā spē terminatam. et li
 mitatum eēt ex hoc ip̄o q̄ esset res
 materialis. vñ non equaret⁹ deo.
 cui⁹ esse et eētia omibus mōis ē
 infimta. **A**lij vero dixerunt. q̄ eē i
 finitum in actu s̄m aliquē modū.
 nō est repugnās factō inq̄ntum ē
 factum. neq̄ huic factō (inq̄ntuz
 est factum) q̄d est ens in actu. ali
 quo vero mō repugnat enti i actu
 esse infimtum. z hec est opinio **A**l
 gazelis. distinguit em̄ duplex infi
 nitum. scz infimtu p se et infimtu z
 p accēs. cui⁹ distinctōis itellect⁹
 ex hoc accipi p̄t. q̄ cū infimtu p̄n
 cipaliter in q̄ntitate inueniat⁹ s̄m
Phm̄ i p̄mo **P**hys̄i. si q̄ntita⁹ in q̄
 infimtu consistit habeat talē multi
 tudiez. cui⁹ vnaqueq̄ ps ab alia
 dependeat. et certū ordinē habeat.
 ita q̄ vnaqueq̄ ps illi⁹ multitu
 dimis requirat⁹ p se. tūc infimtu i
 tali q̄ntitate consistens. dicet⁹ infimtu
 p se. sic patz i hoc q̄ baculus mo
 uet⁹ a manu. man⁹ a lacertis z nez
 uis q̄ mouet⁹ ab aīa. q̄ si i infimtu
 p̄cedat vt scz aīa ab alio mouea
 tur. et sic deinceps i infimtu. erit
 multitudo istoz mouētū et moto
 rū infimta p se. **S**i v̄o q̄ntitas in q̄
 consistit infimtu resultat ex aliquib⁹
 plurib⁹ q̄ eūdez ordinē s̄uāt. et q̄
 rū nis nō req̄rit⁹ nisi p accēs. tūc
 erit infimtu per accēs. **S**i si aliq̄s
 faber cultellū faciat. ad cui⁹ constitu
 tōem plurib⁹ martellis indigeat.
 ex h̄ q̄ vn⁹ post aliū frāgit⁹ et vn⁹
 in locū succedit. vltimus eundē or
 diem tenēs. si talis multitudo i in
 finitū excreseat. dicet⁹ infimtu p

accidens non p se. accidit em̄ fabri
 li operi multitudo martelloz infini
 ta. cū p vnū martellū si duraret
 poss̄ equaliter cultellus expleri sic
 p infinitos. dicūt ḡ q̄ infimtu p se
 repugnat ei q̄d est esse in actu. eo
 q̄ oportet i n̄s que p se ordinē ha
 bent. non compleri postremuz seu
 postpositum nisi per compatōnem
 q̄dam oīm p̄oz. et sic ad vnū
 constituendum requireret⁹ infimtoz
 iordinata influentia. si esset aliq̄s i
 finitū p se. et ita nunq̄ possēt com
 pleri. cum infimta non sit p̄transire
Si infimtu per accēs non repugt
 ei q̄d est esse i actu. cum vna pars
 multitudinis ab altera non depen
 deat. vñ s̄m hoc nihil phibet infini
 tum esse i actu. sicut Algazel dicit i
 sua **M**etaphy. aīmas rōles hoīm
 defunctoz infimtas i actu. eo q̄ po
 nit gnationē hoīm ab eterno fuis
 se. z aīmas post mortē corporis re
 manere. z s̄m hanc opinionē de⁹
 possēt facere infimta vel infimtu. etiā
 si infimtu in actu non inuenitur
 i natura. **S**ed econuerso **C**ōmen
 tator. n̄. **M**etaphy. dicit. q̄ i actu
 esse non potest neq̄ infimtu per
 se neq̄ infimtu per accēs. in
 potentia vero. infimtu per accē
 dens inuenitur. sed non infimtu
 per se. et sic s̄m eum omne infimtu
 repugnat ei quod est esse in actu.
 et hoc verius esse videtur. non em̄
 potest esse in actu in rerum natu
 ra. aliquod non specificum ad diu
 sas species indifferenter se habēs.
 quāuis enim intellectus concipiat
 animal non specificatuz rationali
 vel irrātōnali differētia. non tamē
 potest eē actu aīmal q̄d nō sit actu
 rōnale vel irrōnale. **V**ñ s̄m **P**hm̄
 non est in genere quod non est in
 aliqua eius specie. vnaqueq̄ ve
 ro q̄ntitas specificat⁹ p certā termi
 natōez q̄ntitatis. sic multitudinis
 species sūt duo tria zc. et magni

tudinis bicubicū tricubicū vel s̄m
 aliquā determinatā mensurā. **N**ō
 impossibile est inuenire aliquā q̄n
 titatem in actu que non sit p̄m̄s
 terminis limitata. cū aut̄ infinitū cō
 gruatur q̄ntitati. et dicatur p̄tium re
 motōez / impossibile est infinitum
 eē in actu. **P**ropter q̄d dicit **Ph**is
 in. in. **P**hysicorū. q̄ infinitū est sic
 materia nōdum specificata. sed s̄b
 puatōe ex̄ns. et q̄ se habz magis
 in rōne p̄tis et cōtenti q̄ toti⁹ et cō
 tinētis. **E**t ideo sic deus non p̄t fa
 cere equū rōnalem / ita non potest
 facere ens actu esse infinitū. **N**ō
 p̄m̄um dcedimus q̄ verū ocludit.
 q̄uis nō recte ocludat. eo q̄ si po
 nat̄ deum facere aliq̄d infinitū s̄m
 vnum modū / adhuc p̄t aliud infi
 nitū facere in ordine alio. sic si pos
 set facere infinitos hoies / adhuc pos
 set facere infinitos leones. infini
 to em̄ non est aliq̄d maius in illo or
 dine in quo est infinitū. s̄ s̄m aliū
 ordinē nihil p̄hibet esse mai⁹ infi
 nitū. sic numeri pares sūt infini
 ti. et tñ pares et impares sūt accepti /
 sūt plures nūis parib⁹. **A**d illd
 vero q̄d in contrariū obijcit̄ est dicen
 dum. q̄ v̄bum intelligit̄ nō soluz
 q̄d v̄bo p̄fert̄. s̄ q̄d mente cōcipit̄.
 q̄d aut̄ sibiip̄i est repugnāz / mēte
 cōcipi non p̄t. q̄ nullus potest itel
 ligere cōtradictoria simul eē vera.
 vt p̄bat̄. in. **M**ethaph. **D**nde
 cū esse infinitū repugnat ei q̄d est
 esse in actu s̄ nō est v̄bū. infinitū
 in actu. vñ nō sequit̄ q̄ sit deo pos
 sibile. **P**hi aut̄ q̄ posuerūt infinitū
 eē in actu p̄p̄riā vocē ignorauerūt.

Deinde queritur de christo
 q̄ntū ad v̄mionē humane
 nature euz d̄ma. et circa h̄
 querunt̄ tria. **P**rimo vtz in chri
 sto sit vna hypostasis tm̄. **S**ec̄do
 vtz sit in eo vnum esse tm̄. **T**er
 cio vtz sit in eo vna filiatō tm̄.

·ñ· ·q·

Hyp̄mum sic p̄cedit̄. **V**is
 det̄ q̄ in christo plures sūt
 hypostases. vmo em̄ aīe
 ad corpus p̄supponitur ad assum
 ptōem. q̄ christus hūanitatez si
 ue hūanam naturāz assumpsit. q̄
 cū sit forma toti⁹ / dicit aliq̄d cōpo
 sitū ex corpe et aīa. s̄ corpus et aīa
 v̄m̄ta faciūt hypostasim hois. **g**o
 hypostasis in hūana natura p̄m̄
 telligit̄ assumptōi. s̄ id q̄d p̄intel
 ligitur / potest dici assumptum. **g**o
 hypostasis verbi / assumpsit hypo
 stasim homis. assumēs autē non ē
 assumptū s̄m **B**oeciū. ergo in chri
 sto est alia hypostasis hois et alia
 verbi. et sic sūt ibi due hypostases.

Pre. corpus p̄intelligit̄ assum
 ptōem esse assumptibile. s̄ corp⁹
 non est assumptibile nisi v̄m̄tum
 aīe rōnali. non em̄ dicit̄ corpus
 inanimatum eē assumptibile. ergo
 vmo corporis et aīe p̄intelligit̄
 ad assumptōem hūane nature. et
 sic idem q̄d prius. **P**re. medum
 v̄m̄onis p̄supponit̄ ad v̄m̄onem.
 s̄ gr̄a est mediū v̄m̄onis humane
 nature ad diuinam naturam. vñ
 de dicitur gratia v̄m̄onis. ergo p̄
 supponitur ad v̄m̄onē. gratia aut̄
 non potest intelligi nisi in aīa / et
 nec in anima ante q̄m corpori v̄m̄a
 tur. quia creando infunditur et in
 fundendo creatur. ergo oportz v̄m̄
 onem aīe cum corpore intellige
 re ante v̄m̄onem humane nature
 cū d̄ma. et sic idem quod prius.

Pre. humanitas est quedā forma
 s̄balis. om̄is aut̄ forma s̄balis req̄
 rit aliq̄d quod p̄ ipsam informeē.
 nō aut̄ potest dici q̄ hypostasis vel
 suppositū eternum informeē p̄ ali
 quā formam creatam. **g**o in christo
 oportet ponere aliquod suppositū
 vel hypostasim creatā. que hūani
 tate informeē. et sic erunt in christo
 due hypostases. scz hypostasis v̄
 bi et hypostasis hois. **S**ed con

tra: ea que sunt ab invicem dispensata / non predicantur de se invicem: nisi per hoc quod conveniunt in uno supposito. sicut dicimus quod albus est dulcis propter unitatem subiecti. sed divina natura et humana sunt penitus dispensata. predicantur autem de se invicem in secreto. dicimus enim deus est homo. et homo est deus. ergo est ibi unum suppositum tamen et una hypostasis. Si dicat: quod predicantur de se invicem propter hoc quod communicant in una persona. non tamen in uno supposito vel hypostasi una. Contra: persona non addit super hypostasim vel suppositum nisi aliquid accens: scilicet proprietatem ad dignitatem pertinentem. si ergo in christo esset una persona et non unum suppositum vel hypostasis / divina natura et humana essent unite in christo solum in accente quod est falsum. **U**nde dicitur quod secundum opinionem scilicet quod magister in di. vi. tercii libri sententiarum ponit: que est opinio modernorum et aliorum multo verior et securior: in christo est unum suppositum tamen. et una hypostasis tamen: sicut et persona una. oportet nos namque secundum doctrinam fidei ponere unam rem subsistentem in duabus naturis: divina scilicet et humana: alias non posset dici quod unus esset dominus Iesus christus secundum sententiam Apostoli prime ad Timotheum. unde et Nestorius damnatus est: propter hoc quod christus presumpsit dividere: duas introducens personas. id autem quod est subsistens in natura / est aliquid individuum et singulare. unde unitas christi in qua due nature ununtur attribuenda est alicui nomini per quod singularitas designetur. Nominum autem singularitatem signantium: quodam designant singulare in quolibet genere entis. sicut hoc nomen singulare et particulare et individuum. quia hec albedo singulare quoddam est et individuum et particulare. Nam unius

uale et particulare circueunt omne genus. Quodam vero significant singularitatem solum in genere sicut hoc nomen hypostasis: quod significat individuum substantiam. et hoc nomen persona quod significat individuum personam rationalis nature. et sicut hoc nomen suppositum vel res nature: quorum nullum de hac albedine potest predicari: quia hec albedo sit singularis. eo quod unumquodque significat aliquid per se subsistens. accena vero non subsistunt. partes vero substantiarum quibus sint de natura subsistentium / non tamen per se subsistunt. sed in alijs sunt. unde et predicata nomina de partibus substantiarum non dicuntur. non enim dicimus quod hec manus sit hypostasis vel persona aut suppositum vel res nature: quia possit dici quod sit individuum quoddam vel particulare vel singulare. quod nomina etiam de accidentibus dicebantur. non enim potest dici quod humana natura in christo vel aliqua pars eius sit subsistens per se. hoc enim unum repugnat. nisi poneremus unionem secundum quid et non simpliciter. sicut ununtur lapides vel duo homines per affectum amoris: vel per aliquam imitationis similitudinem que omnia dicimus esse unum secundum quod et non simpliciter. quod enim est simpliciter unum per se subsistens nihil continet actu per se subsistens: sed forte in potentia. unde servata unionis veritate in christo oportet ponere sicut unam personam: ita unam hypostasim et unum suppositum et unam rem naturarum duarum. sed ipsam naturam in christo nihil prohibet dicere esse quoddam individuum aut singulare aut particulare. et similiter quolibet pars humane nature. ut manus pedes et ossa: quorum quodlibet est quoddam individuum. non tamen quod de toto predicetur. quia nullus eorum est individuum per se subsistens vel singulare. sed individuum per se subsistens vel singulare vel particulare quod per

dicat^r de christo est vnum tm̄. **N**ō
possum⁹ dicere in christo esse plu
ra indiuidua vel singularia vel pti
cualia: sed plures hypostasēs vel
supposita nō possum⁹ dicere esse in
christo. **¶** Ad p̄mum ergo dicen
dū. q̄ ex v̄mione aīme & corpis cō
stituit^r homo et hūamitas: que q̄
dem duo hoc mō differūt: q̄ hūa
mtas significat^r p̄ modū partis.
eo q̄ humanitas dicit^r qua homo
est homo. et sic p̄cise significat eēn
tialia p̄ncipia speciei: p̄ que hoc i
diuiduū in tali sp̄e collocat^r. vnde
se habz ad modum ptis: cum p̄g
ter huiusmōi p̄ncipia: multa alia
in rebz nature inueniant^r. sed ho
mo significat^r p̄ modum totū. ho
mo em̄ dicit^r habēs humanitatem
vel s̄bstans in hūamitate sine p̄cisi
one quozūcūq; alioz sup̄uemen
tiuz eēntialibz p̄ncipijs sp̄ei. q̄ p̄
hoc qd̄ dico / habēs hūamitatē / nō
p̄ditur q̄ habeat colorem et q̄n
titates et alia huiusmodi. **S**c̄dm
g^o hanc sc̄dam op̄imonē v̄mionis
humane nature cū d̄ma / p̄suppo
nitur v̄mo aīme et corpis: s̄m qd̄
cōstituit humanitatez: nō s̄m q̄ cō
stituit hoīem. id em̄ qd̄ in christo
cōstitutum est ex anima et corpore
tm̄ / quod v̄mionē p̄supponit^r / non
est totum quod p̄ se s̄bstat: s̄ ali
quid eius. et ideo non potest signifi
ficari vt homo sed vt humanitas.
¶ Vnde oportet dicere q̄ in ip̄a v̄m
ione humane nature ad d̄maz: q̄
si in termino assumptōis intelligat^r
in christo p̄mo ratio homis: quia
tunc p̄mo intelligit^r vt res p̄ se ex
istens cōpleta. et in hoc differt ab
alijs duabz op̄imionibus. **N**az p̄
ma op̄imio ponit q̄ v̄mo aīme ad
carnem p̄supponit^r s̄m intellectuz
assumptōi humane nature: nō so
lum s̄m q̄ cōstituit humanitatē:
s̄ etiā s̄m q̄ cōstituit hoīem. dicit
em̄ hoīem esse assumptū. **T**ercia

vero op̄imio ponit: q̄ etiā intelligat^r
in termino assumptōis aīma corpi
v̄mta nec ad cōstituendū hoīem:
nec ad cōstituendā hūanam natu
ram. dicit em̄ humanā naturā su
m̄ materialiter sc̄z p̄ ptibz ei⁹ aīa
et corpe / cū dicim⁹ hūanam natu
rā assumptā a v̄bo. vnde patet q̄
nec vere dicit christuz esse hoīez:
nec vere ponit humanā naturā in
christo. et ideo est tanqm̄ heretica
cōdemnata. **¶** Ad sc̄dm dicendū. q̄
corp⁹ aīme v̄mtū p̄ntelligit^r assū
ptōm humane nature. v̄mtū aut
dico / v̄mione cōstituente hūamita
tez: nō aut v̄mione cōstituente ho
m̄nem. **¶** Ad terciū dicendū: q̄
gr̄a habitualis non intelligitur vt
mediū v̄mionis: qd̄ s̄m intellectuz
v̄mionē p̄cedit. non em̄ est mediū
tale qd̄ causat v̄mionē vel v̄mbili
tatem. s̄ mediū qd̄ facit ad cōgrui
tatē v̄mionis. sic decora vestis facit
ad cōiūctiōis m̄rimomalis cōgrui
tatem. et s̄m sciētie et omēs alię p̄
fectōes christi p̄nt dici mediū v̄m
ionis. et p̄ tāto gr̄a habitualis chri
sti p̄nt dici gr̄a v̄mionis. verius tam
puto q̄ gr̄a v̄mionis dicat^r vel ip̄a
gratuita dei voluntas / que gratis
nullis p̄cedētibz meritis v̄mionem
facit. vel pot⁹ ip̄m donū gratis da
tuz hūane nature quod est esse in
p̄sona d̄ma. si tm̄ aīma v̄mta cor
pi p̄ntelligat^r ad assumptōez / sal
uat^r sic p̄us. **¶** Ad q̄rtū dicendū:
q̄ humanitas non est forma ptis
que dicat^r forma. quia iformat ali
quā naturam vel s̄biectū. s̄ dicitur
forma totū in qua suppositū natu
re cōsistit. vnde nō oportet ponere
q̄ hypostasis icreata iformat hū
māitate: s̄ q̄ cōsistit i ea. **¶** .iij. q.
H **D** sc̄dm sic p̄cedit. **V**idet^r
q̄ i christo sit tm̄ vnuz eē
v̄uē ei s̄m p̄ h̄m. n̄. de aīa
v̄uētibz eē. s̄ i christo n̄ ē tm̄ vnū
v̄uē: cuz sit i eo et vita creata q̄ v̄i

uit corpus p̄ animā: & vita icreas
 ta qua uiuit ōbum per seipsum.
 ergo nec in christo ē vnū esse tm̄.
Pre: sic esse ē suppositi: et opa-
 tio similiter. s; v̄mitas suppositi nō
 facit quī i christo sint plures opa-
 tiones. 8° non faciet q̄ in christo
 sit vnū tm̄ esse. **P**re: generatio
 est mutatio de non esse ad esse. sed
 in christo ē quedam gnatio tpa-
 lis: d̄ q̄ h̄etur Mat. i. Christi autē
 generatio sic erat q̄ non poterat
 terminari ad esse eternū. 8° termi-
 nabat̄ ad aliqd̄ esse tēpale & crea-
 tū. 8° i christo ē duplex eē cū i ip̄o
 maifeste sit eē icreatū. **P**re: v̄m-
 cuicq; ē attribuēduz eē d̄ q̄ cōueni-
 ēter q̄ri potest an ē. sed de huā na-
 nata. p̄t cōueniēter queri an ē. 8°
 hūana natura habet pp̄rie esse in
 christo. & sic ē in eo duplex esse: cū
 etiā diuina nat̄a suum esse habe-
 at. **S**ed cōn: q̄cūq; sūt distincta
 stōm esse / in supposito sunt distin-
 cta. s; in christo est vnū tm̄ supposi-
 tū. ergo vnū tm̄ eē. **R**nsio: d̄d̄.
 q̄ eē duplicat̄ dicit̄: vt ptz p̄ **P**hm̄
 m. v. meta. et in q̄dam glosa Ori-
 gemis super p̄ncipium iosue. vno
 modo s; m q̄ ē copla verbalis s; n̄s
 opom̄ cuiuslibz enūciatōis quā aīa
 facit. **U**nd̄ esse hoc nō est aliquid i
 rerum natura. sed attribuit̄ tm̄ in
 actu am̄e componētis & diuiden-
 tis. et sic esse attribuitur ōm̄ ei de
 quo p̄positio potest formari. siue
 sit ens siue sit priuatio entis. dicit̄
 mus enim ceitatē esse. **A**lio mō
 dicit̄ actus entis in quātum ē ens.
 id est in quātū denotat̄ aliqd̄ ens
 actu in rerum natura. et sic esse nō
 attribuit̄ nisi rebz ipsis. que in .x.
 generibus continent̄. **U**nd̄ ens
 a tali esse dictum p̄ .x. genera diui-
 dit̄. s; hoc esse attribuit̄ alicui rei
 duplicat̄. **U**no mō sic qd̄ vere & p̄-
 prie habz esse vel ē. et sic attribuit̄
 soli s; p̄ se subsistēti. vn̄ qd̄ vere ē

dicatur s; a in primo. **P**hy. omnia
 vero que non per se subsistunt: sed
 in alio: & cum alio: siue sint accidē-
 tia: siue forme substantiales: siue
 quelibet pars / nō habent esse ita
 q̄ ipsa vere sint: s; attribuitur eis
 esse alio mō id ē quo aliqd̄ est. sic
 albedo dicitur esse. non qui a ipsa i
 esse subsistat: sed quia ea aliquid
 habet esse album. esse ergo vere et
 proprie non attribuitur nisi rei p̄
 se subsistenti. huic autem attribui-
 tur esse duplex. vnum scilicet esse
 quod resultat ex n̄s ex quibz eius
 v̄mitas integratur: quod est pro-
 prium esse suppositi substantiale.
 aliud esse supposito est attributuz
 preter ea que integrant ipsum:
 quod est esse superadditum scilicet
 accidentale. vt esse albū attribuit̄
Sorti: cū dicitur sortes est albus.
 quia ergo in christo ponimus tm̄
 vn̄am rem subsistentem: ad cuius
 integritatem cōcurrit etiam ipsa
 humanitas. (quia vnum supposi-
 tum ē vtriusq; nature) ideo oportet
 dicere q̄ esse substantiale qd̄ pro-
 prie attribuit̄ supposito in christo
 est vn̄um tm̄. habet enim v̄nitatem
 ex supposito ip̄o: et nō ex naturis.
 si tamen ponatur natura hūamita-
 tis a diuinitate separi: tunc hūa-
 nitas suum esse habebit / aliud ab
 esse diuino. non enim impediēbat
 quin proprium esse habebat: ni-
 si q̄ nō erat per se subsistens. sicut
 si arca esset quoddam i diuiduum
 nat̄ale / ipsa tota non haberet nisi
 vnum esse. quelibz tamē partium
 ab arca sepata pp̄rium esse habe-
 bit. et sic patet quia s; m̄ secūda 3 o-
 p̄mionem oportet dicere q̄ in chri-
 sto est vn̄um esse substantiale. se-
 cū dū qd̄ / eē p̄p̄e ē suppositi: q̄ uis
 sit m̄plex actuale esse. **A**d. i.
 8° d̄d̄. q̄ viuere dicit̄ eē qd̄d̄a speci-
 ficū per sp̄ale eēndi p̄ncipiū. et idō
 diuinitas vite ose q̄t̄ diuinitatē potē

tiarum viuendi h̄ esse magis respicit ad suppositum subsistens. ¶ Ad .ij. d̄d̄. q̄ operatio suppositi nō est de integritate vnitatis eius. h̄ sequitur eius vnitatem. vnd̄ vnius suppositi inuenim̄ multas opationes s̄m diuisa opationū p̄ncipia. que supposito insūt. sicut hō aliud opatur manu et lingua. sed esse ē illud ī quo fundatur vnitatis suppositi. vnde esse mutiplex p̄iudicat vnitati. ¶ D̄ tertium dicendum. q̄ generatio temporalis terminatur non ad esse suppositi eterm̄ vt simpliciter p̄ eam eē incipiat. sed q̄ incipiat esse suppositū habens illud esse sic suppositum humane nate. ¶ Ad .iij. d̄d̄. q̄ obiectō illa procedit d̄ esse qd̄ in actu anime consistit. s̄m qd̄ etiā ea que sunt p̄ animam esse dicūt. cū pari ratione etiā d̄ ceitate posset queri .iij. .q.

H D̄ tertium sic p̄cedit. ¶ Videtur q̄ in christo nō sit tm̄ vna filiatio. multiplicata em̄ causa multiplicatur et effectus. h̄ natiuitas est causa filiationis. cū 8° in christo sint due natiuitates. erūt due filiationes. ¶ D̄re. impossibile est idē simul manē et corrūpi. h̄ poīto q̄ beata v̄go ante mortem christi mortua fuis̄. corrupta eēt filiatio. qua filius mat̄s dicebat. maneret aut̄ filiatio eterma q̄ dicit̄ patris filius. 8° alia filiatione dicit̄ christus fili⁹ patris. et alia filius mat̄s. Si dicat̄. q̄ ē ali⁹ respectus nō filiatio alia. ¶ Con̄. fili⁹ est relatiō s̄m eē et non tm̄ relatiō s̄m dici. h̄ huiusmodi relatiua s̄m p̄m̄ ī p̄dicam̄tis sūt quorū eē ē ad aliud se habē. 8° eē filiationis ē respectus q̄ refert̄ ad aliud. et ita si sint p̄les respect⁹ sūt p̄les filiationes. ¶ D̄re. in relatiōe nihil inuenit̄ nisi respect⁹ et causa siue fundam̄tus respectus. sic v̄itas q̄ntitatis ē fundam̄tus filiationis que ē q̄litas. h̄ respect⁹ sūt

diuisi q̄b̄ christ⁹ refert̄ ad patrē et et ad matrē. fundam̄ta aut̄ eorū respectuū siue cause sūt diuise. sc̄z ip̄se natiuitates. nā filiatio ē relatio oīgenis. q̄ sūt p̄les filiationes in christo. ¶ Sed con̄. filiatio ē relatio p̄sonalis. h̄ ī christo ē vna p̄soā tm̄. 8° vna tm̄ filiatio. ¶ D̄re. q̄ in christo ē vna tm̄ filiatō s̄m rem̄ q̄ uis sint p̄les respect⁹ relatiui s̄m relatiōz. ¶ Ad cuius euidentia sciēdū. q̄ in h̄ differt ad aliqd̄ ab alijs generib̄. q̄ alia genera ex p̄pria sua ratione habēt q̄ aliqd̄ sint. sic q̄ntitas ex hoc ip̄so q̄ q̄ntitas ē aliqd̄ ponit̄. et similiter est in alijs. h̄ ad aliqd̄ ex propria ratioē sui generis non habet q̄ ponat aliqd̄. h̄ est ad aliud. ¶ Nō inueniuntur que dam ad aliqd̄. que nec sūt ī re natura. sed sunt in ratione. qd̄ in alijs generib̄ non contingit. et q̄ uis ad aliqd̄ ex ratione sui generis non habeat q̄ aliqd̄ ponat. non tamē habet ex ipsa ratioē generis q̄ nihil ponat. quia sic nlla relatio est aliqd̄ in re natura. ¶ Vnde sic ad aliqd̄ nō est vnū de x. generib̄ et p̄dicam̄tis. ¶ Habz at̄ relatiō q̄ sit aliqd̄ reale ex eo qd̄ relationem causat. cum enim in aliquo inuenitur aliqd̄ per qd̄ ad alterum comparet̄ et dependeat. tunc dicitur realiter comparari v̄l dependere vel referri. sicut equalitas relatio realis ponitur ex virtute quantitatis. que equalitatem causat. ¶ Quia vero ex eodem res habet esse et vnitatem. ideo realis vnitatis ipsius relationis pensanda est ex ipso relationis fundam̄to vel causa. vt quia est vna quantitas per quam pluribus sum eq̄lis. in me non est nisi vna relatio realis equalitatis. habēs respectus ad p̄les. sicut. q̄ vna natiuitate ex p̄re et m̄re gēit̄ sū. vna filiatōe reali dicoz fili⁹ vtriusq̄ q̄ uis m̄tri.

placens respectus. sed in christo non
possumus dicere unam esse causam
filiationis. / sicut quod refertur ad pa-
trem et ad matrem. cum sint due na-
tuitates penitus disparate. unde
si esset aliquid quod filiationem temporalem
posset recipere quasi subiectum. oportet
teret ponere in christo plures fili-
ationes. nunc autem filiatione est talis
relatio que non potest habere pro subie-
cto nisi ipsum suppositum. in christo
autem non est nisi suppositum eternum. quod
quidem non potest esse subiectum alicuius
temporalis relationis. quecumque enim rela-
tiones temporales de aliquo eterno di-
cuntur sunt relationes rationis et non
rei. Unde filiatione qua christus refertur
ad patrem non est realis relatio sed
rationis tantum. sic et cetera que dicuntur
de deo in respectu ad creaturas. non
enim potest dici quod subiectum filiationis sit
suppositum eternum ratione humane
nature vel alicuius partis eius. sicut
dicitur suppositum mortis vel alicuius
passionis. quod sic humana natura
vel pars eius esset primum subiectum filia-
tionis. et denominaretur per ipsam. sic
contingit etiam de aliis accidentibus. que
attribuuntur christo ratione huma-
ne nature. filiatione vero nihil deno-
minat nisi ipsum suppositum. nec potest
aliud pro subiecto habere. Nihil tamen
prohibet aliquas reales relationes
in esse christo ad virginem. sic cum dici-
mus corpus christi esse originatum
a virgine. sed ista relatio non habet
rationem filiationis. nisi poneretur
sicut primum opinionem suppositum crea-
tum esse aliud in christo ab increa-
to. **¶** Ad primum ergo dicendum. quod
ex natiuitate temporalis non innascitur filia-
tionem realis sed rationis tantum. quam-
uis christus realiter sit filius vir-
ginis. sic et deus realiter est dominus
creature. quamuis in eo dominum
non sit relatio realis. dicitur enim realiter
dominus propter reale potestatem. et
sic dicitur christus realiter propter rea-

lem natiuitatem. **¶** Ad secundum dicitur.
quod respectus relationis dependet ex
termino ad quem aliquid refertur. et ideo
destructo termino respectus auferretur.
sed tamen realis filiatione ad patrem re-
manet in christo etiam supposita
morte matris. **¶** Ad tertium dicitur.
quod in illa philosophi descriptione
esse ponitur pro ratione essendi. sicut quod
diffinitio dicitur oratio significans quod
est esse. unde non oportet quod realiter
habeat esse relatio ex respectu. sed
ex causa respectus. ex respectu vero
habet propria rationem generis vel speciei.
¶ Ad. iii. dicitur. quod quibus sit et respec-
tus filiationis diuersus. et causa
filiationis diuersa. tamen filiationes
non possunt esse due. ratione iam dicta.

¶ **D**emum queritur de christo
quantum ad species sub quibus
in sacramento altaris conti-
netur. utrum scilicet sint ibi accidentia sine
subiecto. Et videtur quod non. non enim deus
potest facere contradictoria simul esse ve-
ra. hoc autem esset si ab aliquo remoueret
quod est de sua diffinitione. cum igitur in dif-
finitione accidentis cadat esse in subie-
cto (quod accidentis esse est in esse) videtur
quod deus non possit facere accidentis esse sine
subiecto. **¶** **R**espondeo. de quibus predicatur
diffinitio et diffinitum. sed ens pro se
est diffinitio vel descriptio substantie.
si igitur in sacramento altaris accidentia sint
pro se et non in subiecto. sequitur quod sint
substantie quod est absurdum. **¶** **R**espondeo. ex
accidentibus non potest generari substantia.
Sed videmus ex illis speciebus ge-
nerari et vermes et cineres que con-
stat non generari ex corpore christi.
ergo accidentia non sunt ibi sine sub-
iecto. Si dicatur quod generantur ibi miracu-
lose. Contra miracula ordinantur
ad fidei edificationem. sed hoc non
ordinatur ad fidei edificationem.
sed magis ad scandalum. quod ver-
mes exinde generentur. ergo non
sunt miraculose. **¶** **R**espondeo. in sacramento rei-

tatis nihil debz eē inordinatū. sed
extra ordinez que de 9 nō ibi iposuit /
ē accēs eē sine sbiecto. 8° nō sūt ibi
accēs sine sbiecto. **S**3 cōn. sen
sus non decipitur in pprio sensato
fm **P**hm. n. d. aia. h. sensus diuidi
cat ibi eē colorē saporē ⁊ alia huus
mōi. 8° hęc accēs vere sūt ibi. n. aē
sūt in corpore christi velut in sbies
cto. nec itez in aere. cū neutrū sit
natum affici talibz accidentibz. 8°
accētia illa sūt ibi sine sbiecto.
S4 dicēd. q. p. paul dubio accē
dentia in sacramēto altaris sūt sine
sbiecto. hoc aut qualiter eē possit
hic cōsiderādus est. In omnibz em
causis ordinatis fm **P**roclū in li
de causis / vehementius impmit in
causatur cause scōg. causa pma qz
causa scōa. ⁊ inde fit qz causa pma
nō trahit opationē suā ab effectu
etiā post qz scōa retraxerit. vt dicit
ibidē in cōmento. **D**muersalis aē
causa et pma omnū entū deus ē.
et nō solū substantiaz sed etiā ac
cidentū. ipse em creator est ⁊ sbstā
tie et accidentis. sed entia pdeunt
ex eo quodam ordine. naz mediā
tibz sbstātie pncipis / accidentia
pducūt. vñ fm nature ordinē ac
cidentia a pncipis sbstātie depē
dent. vt sine sbiecto eē nō possint.
et p hoc tñ nō excludit. quin deus
quasi causa pma possit accidentia
in esse cōseruare / substantia remo
ta. et p hūc modū miraculose acci
dentia sūt in sacramēto altaris sine
sbiecto. scz vtute dīma ea tenente
in esse. **A**d pimum ergo dicēdū.
qz cū dicit accidentis esse est iesse.
vel qualitercūqz ponat in diffiniti
one accidentis sbiectū / intelligit
esse diffinitio p additionē. vt dicit
in. vñ. **M**eta. **E**t dicit diffinitio p
additionē qñ in diffinitione ponit
aliquid quod est extra naturaz dif
finiti. sic natus ponit in diffinitio
ne simi. hoc aut ē ppter naturalez

depēdētiāz accidentis a sbiecto.
sed hoc nō impediēte / deus pē acci
dentia sine sbiecto cōseruare. nec
tñ sequit contradictoria simul esse
vera. qz sbiectū nō ē de eētia acci
dentis. **A**d secūdū dicēdū. qz fm
Auicēma in sua **M**eta. esse nō po
test pom i diffinitōe gnīs vel spēi.
qz omnia particularia vniunt in
diffinitōe gnīs vel speciei. cū tam
genus vel species nō sit fm vnum
esse eius in omnibz. et ideo hęc nō
est vera diffinitio sbstātie. sbstā
tia ē quod ē p se. **D**el accidens est
qđ est in alio. sed ē circūlocutō ves
re descriptionis. que talis intelli
gitur. substantia ē res cuius nature
debet esse nō in alio. **A**ccēs est res
cuius nature debet esse in alio. vñ
patet. qz quū accidens miraculo
se sit nō in alio / tñ ptinet ad diffi
nitōne sbstātie. nō em fit vt eius
nature sit debitū esse nō i alio. nec
egreditur rationē accidentis. qz ad
huc natura eius remanet talis vt
ei debeat esse in alio. **A**d terciū
dicēdū. qz de hīs que gnant ex spe
ciebz. vt vñmibz / cineribz / et aliqbz
huusmōi / due sūt opiones pba
biles. **Q**uaz vna ē vt dicat qz sba
pāis rdit ex q huusmōi pnt gnāl
hęc opio vidē i pprietatē cōtinere
ppr duo. n. d. bito mō intelligat. **P**ri
mo. qz nō pē eē. qz itz sit i sba pāis
ā ei ponēt i eē sba pāis ite ato spēbz
rmanētibz. ⁊ sic cū corp⁹ xpi tādū
sit sba sacmto / qz diu spēs manēt sba
sacmto / seqt qz aliqn ibi eit corp⁹
christi ⁊ sba pāis. qđ nō sustiet. ā h
eit dstructis spēbz. h itz ē isueiēs
qz sba pāis sit sine ppriis accētibz
pāis. **S**cdo a ppz i pprietas pp no
mē rdit. si ei aliqd ē i alterz cū sū
nō pē dici redire nō illō rūtāt i ipm.
sba aē pāis nō ē āmihilata. h tñ sba
ta i corp⁹ christi. vñ nō pē intelli
gi qz sbstātia pāis redeat. nisi cor
pus christi cūtat in pāis qđ ē ab

surdū. Unde si debz ista opio susti-
neri / i intelligenda ē p substātiā pa-
ris materia paris. nō q̄ redat que
pus erat. s̄ q̄ destructis speciebus
a deo de alia materia accidentibus
pvideat. vel p creationē vel q̄cūq̄
alio mō ex qua possunt huiusmodi
corpora generari. **A**lia vero opio ē
plamor. vt dicat q̄ illis accidētibus
cū datū ē p se s̄sister diuina v̄tute /
simul datū ē eis vt agāt. vt ex eis
fiat quicquid fieret ex substātia pa-
ris. vel quicquid ageret / si mane-
ret. ex hac v̄tute nutriūt et v̄mes
et cineres q̄ exinde generant. **A**d
.iij. d̄d. q̄ h̄ miraculū ordiat ad fi-
dem. ne scz fides meritū pdat et sac-
mētī mysteriū deprehendat. **A**d
.v. d̄d. q̄ nihil phibz aliqd̄ esse or-
diatū (cōsiderato cōmuni cursu et
ordine) cuius contrariū etiā ordia-
tū est / p aliq̄ causa speciali. et hoc
mō quāuis s̄m ordinē cōmunem re-
cte diuinitus ordiatū sit / vt accidens
sit i s̄biecto. nihil tamen phibz re-
cte ordiatū esse. vt i sacramēto al-
taris accidēs sit sine s̄biecto. vt scz
fides meritum habeat per latentia
sacramenti

Dinde querit̄ de membris
christi et p̄mo de angelis.
sc̄do de hominibus. De āge-
lis queruntur quinque. **P**rimo quā-
tum ad naturam ipsorū. vtrū sint
cōpositi ex materia et forma. **S**c̄do
quātum ad cognitionē intellectū.
vtrū simul in actu possint esse in
cognitione matutina et vespertina. h̄
est vtrū simul cognoscāt res i p̄pria
natura et in v̄bo. **T**ercio quātum
ad meritum voluntatis. vtrū scz
potuerit eodē actu charitatis meri-
fruitionē et frui. **Q**uarto quantū
ad motū. vtrū moueant̄ in instāti
Quinto quātum ad effectum. vtrū
possint imprimere vel aliquid face-
re in istis corporabilibus ;
.vj. .q.

Ad p̄mū sic p̄cedit. videt̄ q̄
āgelū sit cōpositū ex mate-
ria et forma. **A**ug⁹ em̄ di-
cit i .iij. libro de mirabilibus sacre
scripture. oipotens deus ex mate-
ria et forma quam pus cōdidit / cor-
paliū et incorpaliū / sensibiliū et in-
sensibiliū / intellectualiū et intelle-
ctu carentiū / multiformes species di-
uisit. angeli em̄ sūt intellectuales
et incorporei. g⁹ habent materiā de
sui corpore. **P**re. **B**oe. dicit in li-
bro d̄ v̄tate et vno. Quoddā est
v̄nū cōiunctiōe simpliciū. vt āgelus
et aīa. quorū vnūq̄q̄ ē vnū cōiuncti-
one materię et forme. et sic idē q̄d p̄
us. **P**re. d̄ne q̄d ē in genere ha-
bz gen⁹ et differētiā. gen⁹ aut̄ s̄m
Auicēna in sua meta. sumitur ex
nata materię. differētia vero ex na-
ta forme. g⁹ d̄ne q̄d ē i genere ē cō-
positū ex materia et forma. āgelus
autē ē in genere s̄statię. cū sit s̄s-
tatiā habēs speciē litatā. g⁹ ē cō-
positū ex materia et forma. **S**i dica-
t̄. q̄ differētia āgeli nō sūt ex fo-
ma. s̄ ex formali q̄d ē ip̄m eē āgeli.
Con. differētia cuiuslibz rei ē d̄ es-
sētia ei⁹. et intrat diffinitōe ei⁹ vt
dicit Auicēna g⁹ differētia āgeli
nō p̄t sumi ex eē ip̄i⁹. **P**re. ideo
ostēdit̄ impossibile eē plura sūma
bona / q̄ oportet ea i aliq̄ ouēire.
cū vtrūq̄ sit sūmū bonū. et i aliq̄ dif-
ferre alias nō essent plura. et sic es-
sent cōposita. s̄ cōstat eē plures es-
sēntias āgelicas. g⁹ oportet eas i
aliq̄ ouēire et in aliquo differre.
et sic oportet eas esse cōpositas. sed
ptes essēntię sūt materia et forma.
ergo angeli ex materia et forma cō-
ponūt. **S**ed cōn. ē q̄d **B**oe. dicit. in
libro de duabus nat̄is et vna p̄sona
christi. **Q**z Omēs incorporeę s̄p̄e /
nat̄e nullo mō imtūt̄ fundamēto.
s̄ āgeli sūt s̄statię incorporeę. g⁹ nō
ē i eis materiā. **R**. d̄d. q̄ quidā
ponūt āgelos cōpositi ex materia et fo-

ma. sed hoc videtur repugnans natu-
re eorum propter duo que in eis inueni-
untur. **Primo** quod intellectuales sunt.
si enim angeli haberent materiam de
sua compositione / oporteret omne
quod in eis est / eis inesse per modum ma-
terie conuenientem. cum omne quod est in al-
tero est in eo per modum recipientis. ut
habetur in libro de causis. **Forma** autem
aliqua hoc modo est in materia quod in ea
habet esse particulare et materiale.
Unde si angeli essent ex materia com-
positi / oporteret quod forme quibus intel-
ligunt quicquid sint essent in eis secundum esse
materiale et particulare. et sic sequeretur
hoc impossibile. scilicet quod angelus
nunc cognosceret nisi particulare. quod
forma particulariter in aliquo recep-
ta non posset esse vniuersalis cog-
nitionis principium. sic patet in sensu.
nec potest obuiari ex hoc quod angelus pos-
nat componi ex materia alterius
nature quod haec materia corporalis.
quod quicquid esset illa materia constat quod
reciperet formam substantialem angeli particu-
lariter. alias angelus non esset res par-
ticularis. et sic illa materia conueni-
ret cum hac materia. quod forme in eam
reciperent per modum particularis. vnde
impossibile est angelum aut aliquam
aliam substantiam intellectualem ex materia
componi. cum alterius modi sit recep-
tio quod recipit intellectus formam.
et quod recipit materia prima ut dictum
est. et ut dicit **Commentator** in de anima.
vnde et **Philosophus** sententia est quod in-
tellectualitas consequitur immunitatem
a materia. **Secundo** repugnat eis per
hoc quod incorpales sunt. Quicquid enim
ex materia componunt / oportet in
materia conuenire. eo quod materia in
se accepta non habet aliquam distinc-
tionis rationem. supposita enim vni-
tate materie impossibile est quod vna
materia contrarias et disparatas for-
mas recipiat. nisi secundum diuersas par-
tes. non enim potest materia eadem et secundum
idem accipere formam angeli et formam

lapidis. diuersitas enim partium non potest
intelligi in materia non intellecta di-
uisione. nec diuisione / non intellecta
dimensione. quod substantia quantitate substantia
remanet indiuisibilis. ut dicitur in primo
Philosophus vnde oportet omnia que sunt compo-
sita ex materia dimensionata esse.
et ideo nullum incorporeum potest esse ex ma-
teria compositum. sed quod substantia angeli non
est suum esse (hoc enim soli deo competit cui esse
competit ex se ipso. et ideo non ab alio)
inuenimus in angelo et substantiam siue
quiditatem que consistit. et esse eius in quo
consistit. sic quod de actu eundem dicitur esse. sic
actu currere aliquid dicitur currere. et sic
dicitur angelum esse compositum ex quo est. et quod est
vel secundum verbum Boetii. ex esse. et quod est.
et quod ipsa substantia angeli in se considerata est
in potentia ad esse (cum habeat esse ab
alio) et ipsum esse est actus / ideo est in eo
compositio actus et potentie et sic posset
occurri in eo materia et forma. si om-
nis actus debeat dici forma. et omnis
potentia materia. sed non competit in
proposito. quod esse non est actus quod sit pars es-
sentie. sic forma ipsa. **Etiam** quod dicitur
angeli vel substantia est per se subsistens quod ma-
terie competit. **Ad primum** ergo dicitur.
quod **Augustinus** super **Genesim** ad litteram materiam
et formam quam deus primo condidit /
dicit significari per celum et terram.
cum dicitur **In principio creauit**
deus celum et terram. ut per terram
significatur materia informis visibilium
rerum. per celum autem ipsa
natura angelica / nondum formata
per conuersionem ad verbum vel
ad deum. ut ipsa naturalia angelo-
rum attribuantur eis quasi forma
vnde non est ad propositum auto-
ritas adducta. **Ad secundum** dicendum.
quod liber iste non est Boetii. vnde non
oportet quod in autoritate recipiatur.
sustinendo tamen librum potest di-
ci quod formam et materiam large ac-
cipit pro actu et potentia ut dictum
est. **Ad tertium** dicendum. quod ipsa
substantia angeli quodammodo se habet

by ad esse eius sicut materia ad formam ut dictum est. materia autem si eius essentia diffunderetur haberet per se ipsam suum ordinem ad formam. et per se ipsam suam substantiam. et similiter in angelis ipsa natura substantie eorum accipitur ut genus. ex proportionem vero huius substantie ad esse huius substantie accipitur specifica differentia. ut secundum hoc angeli differunt specie secundum quod in substantia unum est plus vel minus de potentia quam in substantia alteri. **Q**uartum procedimus non enim ab ipso esse sumitur differentia. sed magis ab habitudine ipsius substantie ad esse. **A**d quantum dicendum. quod in summo bono nulla diversitas esse potest cum in eo sit idem esse et quod est. unde hoc sufficit ad eius pluralitatem remouendam. sed compositio quod in angelo inuenitur sufficit ad eius pluralitatem ut ex dictis patet. .vii. .q.

Hoc secundum sic procedit. Videtur quod angelus non possit cognoscere simul res in verbo et in propria natura. Eadem enim potentia non potest geminum actum habere. ut quod intellectus simul intelligat diuersa. sed alius actus est qui intellectus angeli videt res in verbo et in propria natura. ergo impossibile est quod simul videat res in verbo et in propria natura. sicut intellectus non simul videt eclipsis et causam eius. **C**ontra. cum intellectus non simul videt eclipsis et causam eius. accipit causam ut rationem intelligendi eclipsis. ergo accipit eclipsis et causam eius ut unum intelligibile. et sic erit unum tantum actus.

Respondeo. unus non potest esse nisi unus terminus ultimus. sicut una linea non terminatur ex una parte. nisi ad unum punctum. sed ultimus terminus potentie est compositio. ergo non potest una potentia simul duas operationes habere. et sic idem quod prius.

Respondeo. sic se habet potentia ad actum. ita actus ad obiectum. sed unus actus non potest terminari ad duo obiecta. 8° nec una potentia potest simul habere plures operationes vel actus. et sic idem quod prius. **Q**ui contra. visio quod angeli videt res in verbo est visio beata quod quidem non potest esse intermixta sed continua. si ergo non potest simul videre res in propria natura et in verbo. nunquam videt res in propria natura. et propterea hoc videtur in anima christi que ab initio sue creationis vidit verbum et res in verbo. **R**espondeo. dicendum. quod anima vel angelus simul potest videre res in verbo et in propria natura. et hoc expresse potest haberi ab Augustino. in x. super Genesim. ad litteram. ubi vult. quod dies ille et vespere et mane in eis non sunt ordinate secundum suam successione sed solum in ordine nature. unde simul est primus dies cum secundo et mane cum vespere. et simul rerum visio in verbo et in propria natura. quod qualiter sit possibile videndum est. operari siquidem non proprie attribuitur potentie. sed rei subsistenti que per potentiam operatur. ut ipsa potentia intellectus non sit operans intelligendo. sed magis operationis principium. sicut a potentia intellectiva fit principium intelligendi ipsi substantie. ita species intelligibilis fit principium intelligendi ipsi potentie. unde sic una substantia potest simul diuersos actus habere secundum diuersas potentias. ut anima simul vult et intelligit simul. ita ex una potentia intellectiva possent simul prodire diuisi actus si simul diuisis speciebus unum perfecte. **I**dem est casus. **A**lgas assignat quod non est possibile multa intelligere. quod scilicet non est possibile simul intellectum formari multis speciebus in actu perfecto. sicut nec idem corpus figurari simul diuersis figuris. visio autem qua angelus videt res in propria natura fit per speciem intelligibilem concretam vel infusam.

sz inherentem. Visio autem res in
verbo fit per ipsam speciem verbi iue ef
sentiam que non est inherens. sed ei intely
lectus vult ut intelligibili. Specie
es autem creata inherens non repugnat
vniuersi intellectus angelici ad ver
bum. cum non sit vniuersi ratio in et ipsa
species. et quicquid est perfectionis in
ipso intellectu angelico sit quasi
materialis dispositio ad illam visio
nem beatam. Unde simul ex intellectu
angelici procedit duplex operatio. vna
ratione vniuersi ad verbum qua scilicet
videt res in verbo. alia ratione spei
intelligibilis qua informat. qua
videt res in propria natura. nec vna
harum actionum debilitat seu attenuat
per attentionem ad alteram. sed ma
gis confortat. cum vna sit ratio alteri
us sicut imaginatio rei in se confortat.
cum ostendit in actu oculo exteriori.
Actio enim beatitudinis in beatis est ratio
cuiuslibet alterius actionis in eis
inueniente. Et per hoc patet ratio ad pri
mum. Ad secundum dicendum. procedimus quod
exemplum illud non est conueniens.
Ad tertium dicendum. quod potentia angelici
intellectiva non terminatur ad duos
actus secundum idem. sed secundum diuersas spe
cies quibus ad actum ordinatur. Ad
quartum dicendum. quod inter actum et ob
iectum nihil cadit medium. sicut species cas
dit media inter intellectum et ens actu.
vnde non est simile etc.

.viii. .q.

Ad tertium sic procedit. Vis
detur quod angelus non meruerit
sua beatitudine. quod enim
est beatitudo perfecta est. quod autem meretur est
adhuc imperfectum. si non potest simul
idem esse perfectum et imperfectum. ergo non potest
angelus mereri beatitudinem dum ha
bet eam. Preterea angelus beatus est com
prehensor. nullus autem meretur nisi vis
ator. si igitur in primo instanti quod beatus
fuit angelus. beatitudinem meruerit.
simul fuit viator et comprehensor. quod
falsum est. cum soli christi sit. Preterea.

beatitudo secundum beatum in actu consistit. si
in actu perfecto. et similiter meritum in
actu. sed imperfecto. non autem potest esse quod
actus angelici fuerit perfectus et imp
fectus. ergo non potuit esse quod simul es
set beatus. et suam beatitudinem meruit.
Sed contra. beatitudo a nulla pu
ra creatura habetur sine merito cum habeat
primum rationem. sed angelus non potuit
ita mereri nisi in primo instanti in
quo primo beatus fuit. quia ante gratiam non ha
buit ut quodammodo ponit. et sic mereri non
potuit. ergo in primo instanti sue beatitu
dinis eam meruit. Et dicendum. quod
de condicione angelici triplex est opinio.
Quidam enim posuerunt quod angelus in
primo instanti sue creationis fuerit be
atus. sed hoc non videtur conueniens quod pa
ri ratione alii in primo instanti fuis
sent miseri. quod etiam quidam dicunt. sed
absurdum et condennatum est. Alii vero
dicunt quod fuerunt in gratia conditi omnes.
et in ea perseuerantes eam meruerunt.
alii vero contra eam agentes facti sunt
miseri. Et hec opinio nihil difficul
tatis habet. vnde per ceteris magis mi
hi placet. Tertii vero dicunt quod fue
runt creati angelici in puris naturali
bus. et quibusdam diuisis ad bonum si
militer collata est et gratia et gloria. Et hi
diuiduntur in tres vias. Quidam enim
dicunt quod nunquam beatitudinem meru
erunt sed hoc non videtur competere
nisi soli christo qui est filius natu
ralis ut hereditatem diuine fructi
onis sine merito habeat. Alii vero
dicunt quod merentur eam ex operi
bus que circa nos agunt. sed hoc
etiam non videtur conueniens. ut
meritum sequatur premium. Ter
cii vero dicunt quod in primo instan
ti beatitudinem meruerunt. ex hoc
ipso quod ad bonum conuersi sunt.
Et hec inter has tres probabilis
or est. Unde ad huius euiden
tiam sciendum est quod meritum se
habet ad premium sicut motus
ad terminum. et sicut fieri ad fa

ctum esse. In his aut que fiunt successiue plus e fieri q̄ factū esse. In his aut que fiūt subito simul est fieri et factū eē. sic simul aer illuīat et illuīatus ē. simul res creat̄ et creata ē. cuius ratio ē q̄ istās illud i q̄ p̄mo aliqd factuz ē / ē t̄minus tēporis p̄cedētis in quo non erat et erat. et sic aliqd de p̄prietate illius tēporis retinet. i q̄ntum p̄ dīci q̄ ante hoc instans ista res non fuit. Et q̄uis i his que p̄ motū successiuū fiūt / fieri attribuāt tēpori p̄cedenti / in momētaneis tamē actōibus nō p̄ fieri attribuī nisi ipi in stātī p̄mo. q̄d diuidit inter eē et nō esse rei. vñ q̄uis i oibus alijs istātibz sequētibus posset dīci q̄ eēt factū / non tamē potest dīci q̄ hoc fiat et factū est nisi i p̄mo. Siciter dico q̄ i p̄mo instātī quo mēs angeli ouersa est ad v̄bi fruitionem / et beata quidē erat ratione p̄fecte frutiois q̄si in facto esse existēs. et beatitudinem merebat̄ in fieri q̄ ouertebat̄ ad v̄bum. nō p̄existēte beatitudis p̄fectioē / s̄ q̄si existēs i ipso fieri beatitudis. s̄ postmodū mēs āgeli ē in t̄mīo b̄titudis et nō beatitudiem mereē. Et simile ē de ōtritione. quia i eodem instātī est terminus preparationis ad gratiam. et gratiē ifusio. Ad p̄mum ergo dicenduz. q̄ non oportet ponere idem simul esse p̄fectum et imp̄fectū. s̄ idem esse simul p̄fectum et terminū imp̄fectionis. vel nunc p̄mū esse p̄fectum. Ad sc̄dm d̄d. q̄ angelus meret̄ vt viator. nō q̄ distās a terīno / s̄ quia in termino viē existēs. Ad terciū d̄d sicut ad p̄mum

.q.

.ix.

Ad q̄rtum sic p̄cedit. videtur q̄ angelus moueatur in instanti. sic enim dicit̄ i libro de intelligētīs. In motu angeli magmitudo spac̄i distantiam

nō opat̄. s̄ p̄pter distātiā quā facit magitudo spac̄i ōtingit / q̄ aliqd nō eque cito p̄ueit ad p̄p̄quū v̄l distās. 8° angel⁹ eque cito p̄uenit ad p̄p̄quū v̄l distās. s̄ ōne tale mouet̄ i instātī. **Pre.** sic se habz mobile diuisibile ad motū diuisibilem v̄l successiuū / ita se habz mobile indiuisibile ad motū indiuisibilem et instātaneā. s̄ corpus q̄d est mobile diuisibile / mouet̄ successiue in tpe diuisibili. 8° āgel⁹ q̄ ē mobile indiuisibile (ex hoc q̄ caret q̄ntitate) mouetur subito in instātī. **Pre.** Phūs. i. iiii. Physi. pbat q̄ si aliqd moueret̄ i vacuo / moueret̄ i instātī. p̄pter hoc q̄ medium mobili nō resisteret. s̄ sic vacuū nō resistit corpori in motu / ita nec aliqd plenum ipsi āgelo. 8° āgelus mouet̄ in instātī. **Sed** con ē q̄d dicit̄ Aug⁹. viii. sup Gen. ad litterā. q̄ de⁹ mouet̄ creaturā sp̄uales p̄ tpa. āgelus aut̄ creat̄a sp̄ualis est. ergo mouetur per tempus et non in instanti. **Responsio** dicendum. q̄ i omī motu oportz intelligere successionē et tpe p̄ aliquē modū. eo q̄ t̄mī cuiuslibz motus sūt in vicē inopositi et motigētes vt patet i p̄mo physi. **Vnde** oportet q̄ ōne mobile itelligat̄ eē plus in vno t̄mīo mot⁹ / et postēius in alio. et sic seq̄tur successio. s̄ trāsire de vno t̄mīo i alterz i motibz copabilibz ōtingit duplicat̄. **Vno** mō sic de instātī i instās. s̄ aut̄ eē nō p̄ nisi q̄n tales sunt t̄mī motus inter quos est accipere aliquo modo medium. sic inter duo instātia est tēpus medium. vt patet in loci mutatione / alteratione / augmentatione / diminutioē. et hi motus dicuntur ōtinui p̄pter ōtinuitatē eius super quod transit motus. cuius ē continue pl⁹ et minus accipere. **Alio** mō trāsit de vno t̄mīo motus in aliū. sic d̄ tēpoē i instās. et s̄ ac

adit in motibus quorum termini sunt
pauatio et forma. inter que constat
mediū non eē. vñ nō p̄t dici sic trā-
siri d̄ vno extremo in alterum. vt
quāq; i neutro extremorum sit. sic trā-
situr de i istāte instās. ita q; in neu-
tro instātiū est. sed i medio tēpore.
et huiusmodi motus sūt generatio
et corruptō et huiusmodi. in quibus
oportet dicere q; vnus terminus eāt
in toto tēpore p̄cedēti et alius i istā-
ti ad quod tēpus terminat. huiusmo-
di em̄ mutatioēs sūt termini motus
cuiusdā. sic illuatiō diei ē terminus
motus localis solis. vñ in toto tē-
pore p̄cedēti quo sol mouebat̄ ad
pūctū directe oppositiōis. erāt te-
nebre. in ipso vero instāti quo p̄-
mit sol ad pūctū p̄dictū est lumē.
Et similiter est de generatioē et corru-
ptioē que sūt termini alteratiois. et
quia inter tēpus et instās non cadit
aliquod mediū. nec ē aliquod instās
accipere imediate p̄cedēs vltimū
instās tēporis. ide ē q; i huiusmo-
di mutationibus absq; omni medio
trāsīt de vno extremo i aliud. nec
est aliquod instās accipere i q; fuit
in termino a quo. sed vltimum tēpus
ad quod terminat̄ instās in quo est
in termino ad quem. et ideo huius-
modi mutatioēs instātanee dicūt̄. h̄
autē dici non potest de motu āgeli.
eo q; nullum ordinē habet ad ali-
quē motū otinuū vt possit dici t̄mi-
nus eius. **N**ō oportet ponere q; i-
telligat̄ trāsire de vno termino mo-
tus in terminū motus. sic trāsīt de i-
stāti i instās. eo q; tēpus non pos-
test itelligi siue motu. vñ cū eē an-
geli i termino a q; a nullo motu d̄pē-
deat. nō potest dici q; sit ibi in tēpo-
re. h̄ in quodā nūc. et similiter i termino
ad quē in alio nūc. huiusmodi nūc
nō sūt termini huiusmodi tēporis quod
est numerus motus celi. vt eius nu-
mero mēsuret̄. nec oportet ea otis-
nuari p̄ mediū tēpus. otinuitas em̄

tēporis seq̄t otinuitatē motus. et otī-
nuitas motus seq̄t otinuitatē magi-
tudis. sup quā trāsīt motus vt h̄c
i. vi. phy. h̄ i opatōibus ip̄i angeli
ratōe quālibet dicat̄ moueri p̄ diuisa
loca. nō ē īremēi aliq; otinuitatē.
h̄ otseq̄nt̄ habēt se ad īvicē. vnde et
nō que mēsurāt motū āgeli. sūt cō-
seq̄nt̄ se habētia. et nō ē iter ea ali-
quod otinuās. et ista pluālitās nō se-
otseq̄ntiū ē quodā tēpus i q; dicit̄ āges-
lū mouei. et h̄ otsoāt dicit̄ **Phy. in**
.vi. **Phy.** vbi dicit q; eiusdem ras-
tiois ē indiuisibile moueri. et tēpus
otponi ex nūc. **Ad. i. d̄d.** q; nō r̄q-
ritur tēpus in motu angeli p̄pter
distātiā spacii. h̄ p̄pter motigētiā
terminorum et corporum. quia scilicet nō
otigit āgelū eē in duobus locis siml̄
Ad. ii. d̄d. q; successio motus nō
solū seq̄t̄ dimēsiōnē mobilis. sed
etiā eius sup quod trāsīt motus. q;
h̄m p̄us et posteri⁹ i magmtudine
est p̄us et posteri⁹ in motu. vt dicit̄
in. iii. **Phy.** Licet g⁹ āgel⁹ sit i diui-
sibilis. tamen loca h̄m que dicitur
moueri sunt diuersa ab īvicem. et
ideo oportet in motu eius itelligi
aliquā diuisionē. **Ad. tertiū** dicen-
dum. q; quamuis nō impediāt ali-
quod plenum angelum in suo mo-
tu. tamē propter rationem iam di-
ctam oportet in motu suo itelligi
diuersa nūc. ratio autem **Phy.** est
magis ducens ad impossibile qm
ostēsiua. vt **Comentator** ibidē dis-
cit; .x. .q.

Ad quintum sic procedit.
Videtur q; angeli nō possunt
agere i ista inferiora.
actio em̄ esse non potest nisi inter
ea que habent aliquam otremens-
tiam ad īvicem. sed angeli non
habet conuementiam cum istis in-
ferioribus. cum corruptibilium et
inotruptibilium etiā gen⁹ nō sit
vnū. vt dicit̄ in. x. **Meta. g.** āgeli
i h̄c inferiora corpora agē nō possunt

Pre: si agunt angeli in hec corpora aut agunt per imperium: aut per influxum: si per imperium: equaliter agere possunt in propinquum et in distans: quod est contra Damasc. qui dicit quod ubi operantur ibi sunt: si vero per influxum oportet quod illud quod influunt transeat per medium: medium autem corporale non est receptivum spiritualis impressionis. 8° angeli nullo modo agere possunt in hec inferiora corpora: nec in animas nostras. **P**re: non possunt dici agere et influere sic fons influunt riuo: ut idem numero quod plus est in angelo postmodum in inferioribus fiat: quia sic ipsi in agendo aliquid amitterent: nec iterum id quod in his inferioribus recipi dicitur per eorum sit in fluxum creandum: quia angeli creatores non sunt: nec iterum educendo de potentia ad actum: quia ad hoc natura sufficit. 8° nullo modo angeli in inferiora agunt. **S**ed contra est: quod Augustinus dicit in tercio de trinitate quod omnia que diuinitus agunt in corporalibus ministerio angelorum fiunt. **G**regori. etiam dicit. .iiij. **D**ialogorum. quod omnia corporalia per spirituales substantias administrantur. **R**espondeo dicitur quod de actione angelorum in hec inferiora corpora duplex est opinio apud philosophos. **C**ometator enim vult in .x. **M**eta quod substantie spirituales non possunt imprimere in hec inferiora corpora: nisi mediatis corporibus celestibus que a substantiis incorporeis moventur et hoc secundum philosophum. **A**uicenna autem vult in sua meta. et in .vi. naturalium. quod dupliciter imprimunt in hec inferiora. vno modo per motum orbium et alio modo immediate per imperium: quia forme intellectus eorum sunt factive secundum eum: et materia sensibili obedit eorum conceptionibus plus quam qualitatibus actiuis et passiuis. et exinde est secundum eum quod in istis inferioribus sunt aliquid transmuta-

tiones aliquando ex conceptionibus superiorum substantiarum preter totum ordinem causarum naturalium. sed hec opinio scilicet repugnat dictis Augustini in tercio de trinitate ubi dicitur quod angelo non fuit ad nutum materia corporalis: repugnat etiam rationi: quia quamuis quod est potentia in materia sit in actu in substantiis spiritualibus: multo nobilius tamen: quia materia corporalis non est proportionata respectu actus: quo substantie spirituales in actu sunt. oportet enim agens quod educit potentiam in actum: potentie esse proportionatum: unde non potest esse quod virtus substantie spiritualis creature se extendat ad materie transmutationem immediate: sed mediante aliquid agente naturali: quamuis ei non obediat corporalis materia ad formalem transmutationem: obedit tamen ei ad motum localem. et per hanc virtutem possunt congregare et circumponere aliqua agentia naturalia ad aliquem effectum perficiendum. ea vero ad que nulla virtus naturalis se extendit fiunt sola virtute diuina: que sola potest naturalis ordinem immutare. **S**ed quia mentes nostre sunt proportionate et propinque ad recipiendum actionem angelorum ideo in mentes nostras agere possunt dupliciter. **V**no modo confortando intellectum nostrum: sic in corporalibus corpus minus calidum confortatur per magis calidum. **A**lio modo per agens naturale ipsum in intellectu: sic etiam agit in corpora et hoc est in quantum luce angelico illustrantur fantasmata ad aliquos nobiliores conceptiones imprimendas que luce in intellectu agentis exprimi possunt. **A**d .i. dicitur quod angeli habent conceptionem cum istis inferioribus corporibus: que conceptionem moventur ad motum: prout enim mouentur motu locali: non solum illa celestia immediate sed hec inferiora ut sic sententia non

stra de actione angelorum in corpora
fit media inter duas opinioniones
Philosophi predictas. **A**d secundum dicitur
quod angelus agit in hec inferiora mo-
uendo ea localiter per imperium.
sed hoc imperium non est sine virtu-
te actiua quam oportet aliquid modo con-
tingere corpus motum. cum mouens
et motum oporteat esse simile. ut habet
in .vii. physicorum. actio vero que in-
fluit dicitur in animam confortando eam
ad intelligendum. non oportet quod
transeat per medium corporale. quia
hoc facit in spiritualibus ordo quod in
corporalibus situs secundum Augustinum.
Anima vero nostre ordine nature
quasi contingantur ipsis angelis.
sicut et angelus inferiori superiori.
unde non oportet quod interueniat me-
dium corporale. **A**d tertium dicitur
quod angeli neque in anima nostra neque in
natura corporali aliqua creantur. sed
solum educuntur de potentia in actum.
et quous naturale agens de poten-
tia in actum educere possit. non ta-
men ita perfecte sicut angelus;

Deinde queritur de his que
pertinent ad homines. et pri-
mo quantum ad naturam.
secundo quantum ad gratiam. tertio quantum
ad culpam. quarto quantum ad glori-
am. Quantum ad naturam queruntur
duo. Primo utrum vegetabilis vel sen-
sibilis anima sit a creatione. Secundo
utrum imperare sit voluntatis; .xj. q.

Hoc primum sic procedit. videtur
quod anima sensibilis et vegetabilis
educantur in esse per creationem. ut
ei dicit Augustinus in libro de vera religione.
Substantia viuens nature ordine preferit
non viuenti. sed anima vegetabilis et sen-
sibilis sunt substantie viuentes. ergo sunt
nobiliores omnibus substantiis non viu-
entibus. aliquid autem non viuens substantie
sunt a deo immediate create. ut ele-
menta huius mundi. ergo anima sen-
sibilis et vegetabilis immediate a
deo creantur. cum nobilitas facietis

demostret nobilitatem facti. **P**ro-
pone cui proprie dicitur fieri. vel fit ex
nihilum. vel ex aliquid. sed anima sensibilis
dicitur proprie fieri. ergo cum non fiat ex
aliquo (quod non habet materia per se
sui) relinquitur quod fiat ex nihilum. et sic
erit in esse per creationem. probatur mi-
noris. donec quod proprie habet esse si non
semper fuit. proprie dicitur fieri. sed anima
sensibilis proprie et vere habet esse. cum sit
substantia operans. mouet enim corpus
nihilum autem habet propria operationem
nisi habeat proprium esse. ergo cum anima
sensibilis huius animalis non semper fu-
it. proprie dicitur ei fieri. et sic restat
quod creatur. **S**ed contra est quod philosophus
dicit. .ij. de anima quod sensibilis vel sensi-
tium prima mutatio fit a generatione.
prima autem mutatio sensitium est secundum
quam acquirit actum primum. qui est
anima sensitua. ergo fit per generationem
et non creationem. **P**roponitur omne illud
quod procedit in semine hominis vel anima-
lis est per generationem. et non per crea-
tionem. sed anima sensibilis et vegetabilis
procedunt in semine hominis. quia prius est
vium quod animal. et animal quod homo. secundum
philosophum in .xvi. de animalibus. ergo in ho-
mine anima sensibilis et vegetabilis
est per generationem. **P**roponitur cum deus in
instanti operetur. natura vero successiue.
donec id quod per actionem successiuam existit
in esse est ab aliquo agente naturali. sed sen-
sibilis et vegetabilis producantur acti-
one successiua. quia determinato
spacio temporis viuificatur conceptus
et sensibilis. ergo anima sensibilis et ve-
getabilis sunt a naturali agente. et
non per creationem. **R**espondeo dicitur. quod cir-
ca hanc questionem est duplex opinio. que-
dam enim dicitur animam vegetabilem et
sensibilem esse a creatione. alii vero
ponunt eas ex tunc et hec diuersitas
apud philosophos inuenitur non solum de
istis animalibus. sed etiam de omnibus foris
substantiis. **Q**uidam enim ut Plato et
Auenaria posuerunt omnes formas ab
extrinseco esse. que proprie ex duobus mo-

uebant. primo quidem quod cum et forme non habeant materiam partem sui non possunt fieri nisi ex nihilo. unde oportet quod a creatore fiat. scilicet quod in rebus inferioribus non videbantur principia actionum nisi qualitates actiuas et passiuas. quas videbantur insufficientes ad productionem formarum substantialium. cum nihil agat ultra suam speciem. Sed in hoc videntur esse decepti. quod attribuebant fieri proprie ipsis formis. cuius fieri non sit nisi oppositi cuius etiam proprie est esse. forme enim dicuntur esse non sicut subsistentes. sed ut quibus opposita sunt. unde etiam fieri dicuntur non propria factione. sed per factionem compositorum que sunt per transmutationem materie de potentia in actum. Non sicut opposita fiunt per agentia naturalia. ita et forme substantiales. Qualitates autem actiuas et passiuas agunt ad formas substantiales. in virtute formarum substantialium quarum sunt instrumenta. sicut calor ignis agit ut instrumentum anime nutritiue. ut dicitur in secundo de anima. anime autem sensibilis et vegetabilis non sunt forme subsistentes. alias remanerent post corpora. unde oportet quod fiant a generante per factionem compositorum sicut et ceteras formas materiales. sola autem anima intellectiua que habet esse subsistens (cum maneat post corpus) est ab extrinseco per creationem. Si autem sensibile vegetabile et intellectiuum in homine radicatur in diuersis substantiis anime. tunc et vegetabilis et sensibilis anima hominis erit a generante. Sed quod hec opinio repugnat et dicitur per philosophum (quod in vno animato vna tantum anima ponitur ad quam omnes anime operationes pertinent) et est etiam contra dicta sanctorum improbatum dualitatem animarum. ut patet in libro de ecclesiasticis dogmatibus. id est approbato quod in homine sit tantum vna anima substantia. cuius potentie sunt vegetatiuum sensitiuum et intellectiuum. dicimus quod anima hominis que habet omnes potentias susti-

net a deo creatur. quous per operationem agentis naturalis fiat ut corpus organatum actu perficiatur per potentias que sunt corporaliu per actum. Ad primum dicitur. per animam sensibilis et vegetabilis non sunt subiecte viuentes. sicut nec subsistentes. sed sunt principia viuendi et eendi. et iterum non oportet quod si aliquid minus nobile sit a deo immediate. quod sit etiam magis nobile. quod deus cuius non habeat limitatam virtutem. nec agat ex necessitate nature. per agere in nobiliora et minus nobiliora secundum suam voluntatem. sicut immediate produxit prima indiuidua brutorum animalium. quibus tamen homines que nunc generantur ex semine nobiliores sunt. Ad secundum dicitur. quod anime sensitiuas non conuenit per se esse. nec fieri. nec operari. nulla enim est actio anime sensitiuas in qua corpus non communicet. Est enim duplex potentia motiua anime sensitiuas vna que imperat. anima scilicet appetitiua. cuius actus constat quod non exercetur sine corpore. altera que imperatur que est affixa musculis id est neruis que est principium mobilitatis in eis. sed ipsa distinctio corporalium facit quod vna pars animalis est mouens. et alia mota. et ita possunt moueri ex se. Alia que sunt in ortu procedunt nisi in quantum pertinent ad hominem in cuius semine quouis procedunt vegetatiua et sensitiuas anima. tamen illis cessantibus introducit per creationem anima rationalis que perfecte continet quod in eis erat imperfecte. Nam secundum Auicennam in generatione animalis ex semine interueniunt multe generationes et corruptiones. .xii. q.

H Ad secundum sic procedit. Videtur quod imperare sit actus rationis. quod ut dicitur in .i. Ethicorum. Ratio recte et ad omnia deprecatur et obedit ei quod est continentis. 8. imperare et deprecari videtur ad rationem pertinere. Sed dicitur imperare ad de-

mimū ptinet. sed nos sum⁹ domi
ni nostrorū actū p voluntatez. er
go impare est actus voluntatis.

Rñsio dicēd. q̄ in impio duo
sunt quorū vnum est ratiois. ali
ud voluntatis. qui em̄ impat incli
nat ad faciendum quod ē volunta
tis. ipsius em̄ est mouere p modū
agentis. ⁊ itēz ordimat eum cui i
pat ad exequendū id quod impat
et hoc ad rationem ptinet. cuius ē
ordimare. et si horū duorū ordo cōsi
deret. muem̄t. p̄mum esse inclina
tio volūtatis in aliud p electiōez.
⁊ postea in p̄ncipio executionis or
dimat. p qd fieri debet qd electum
ē. et sic imperiū immediate erit ac
tus ratiois. sed volūtatis quasi
p̄mo mouentis. Et p hoc patz so
lutio ad obiecta;

.xiii. .q.

Deinde querit. q̄ntū ad ḡ
tiaz ptinet. vtz charitas
s̄m sui essentiaz augeat.
Et videt. q̄ nō. q̄z em̄ au
gmentū sit quedā mutatio vel var
riatio. q̄q̄ s̄m eēntiā augeat. s̄m
essentiā variat. vel mutat. ⁊ qd
variāt. s̄m essentiā vel mutat. aut
gnat. aut corrupit. si ergo chari
tas s̄m essentiā augeat. corrupit.
nō em̄ gnāt. cū p̄us fuerit. **H**ic.
charitas nō hz q̄ntitatez nisi v̄tus
alem. sed v̄tus charitatis est ipsa
essentia eius. ergo q̄ntitas chari
tatis est essentia eius. nō em̄ p̄ ef
se q̄ q̄ntitas charitatis variet. si
ne variatione essentiae eius. et sic
si charitas augeat. s̄m suam essenti
am oportet q̄ sua essentia variet.
vel corrupat. **S**z cont. p̄mūz
essentiale r̄ndet ipsi essentiae chari
tatis. sed quidā p̄ficiūt ad matūs
p̄mū essentialē. ergo in eis chari
tas s̄m sui essentiā augeat. **R**ñsio
dicēd. q̄ charitas s̄m sui essentia
am augeat. Sed notandū. q̄ hec
p̄positio s̄m. inter varias habi

tudines quas importat. q̄nq̄ de
notat s̄biectū. vt cū dicit. iste ē al
bus s̄m pedez. q̄ pes ē s̄biectū al
bedinis. q̄nq̄ vero formā. vt cū di
cit. iste ē coloratus s̄m albedinem.
ergo cū dicit. aliquid s̄m hoc mo
ueri p̄t intelligi s̄m s̄biectū. vel for
mā. cū em̄ dicit. iste mouet. s̄m ma
nuz. notat. s̄biectū motus. cū autē
dicit. iste mouet. s̄m locū. notat. id
quod formaliter specificat motuz.
Sic ḡ. cū dicim⁹ charitatē s̄m eēn
tiā augeri notat s̄biectū augmētū.
vt sit sensus. ipsa essentia augetur
charitatis. sic dicim⁹ animal auge
tur s̄m suam essentiā. nō autē desig
nat. forma specificans motuz. vt
sit sensus auget. s̄m essentiā id est
augmētū eius ē motus in esse vel i
essentia. et sic dicit. augmētuz esse
s̄m q̄ntitatē. Et q̄uis q̄ntitas q̄ ē
v̄tus sit idē qd eēntia charitatis.
nō sequit. q̄ eēntia charitatis tol
lat. q̄ i augmēto corpali essentia
q̄ntitatis nō tollit. cū semp rema
neat dim̄sio it̄m̄nata. s̄z s̄m diuisas
terminationes sit mutatio de puo
in magnū. que est augmentū. ita
etiā ipsa virtus charitatis nō tol
lit. p̄ essentiā suā. sed variat. termi
natio eius. **O**mmis em̄ forma recep
pta in aliquo s̄biecto. terminatio
nez recipit s̄m capacitātē recipien
tis. vñ q̄nto s̄biectū charitatis ma
gis disponsit. ad charitatem p̄ cos
ḡmitionē vel cōgregationē sui ad
deum. tanto maiorē p̄ticipat chari
ritatem. ⁊ sic charitas s̄m suā eēn
tiā augeri dicit. et p hoc patet res
sponso ad obiecta;

.xiii. .q.

Deinde queruntur duo q̄n
tum ad culpam. **P**rimo
vtrum Petrus negando
christū mortaliter peccauerit. **S**e
cundo vtrum habere plures p̄bē
das sine cura animarū absq̄ disp̄
satione sit peccatū mortale;

Ad primum sic procedit. Videtur quod Petrus negando christum non peccauit mortaliter. dicit enim quedam glosa. quod peccauit per surreptionem. sed peccatum per surreptionem est veniale et non mortale. unde primum motus qui per surreptionem fuerunt sunt venialia peccata. ergo peccauit venialiter et non mortaliter. **P**roterea Bernardus dicit in libro de diligendo deum. quod in Petro fuit charitas sopita non extincta. sed per peccatum mortale charitas extinguitur. ergo Petrus non peccauit mortaliter. **S**ed contra est quod dicit Gregorius in moralibus. quod Petrus ab ipsis faucibus diaboli eripitur. sed in faucibus diaboli non est aliquis nisi per peccatum mortale detentus. ergo Petrus peccauit mortaliter. **R**espondendum dicendum. quod absque dubio peccauit mortaliter negando christum. quod quidem patet ex duobus. primo quia negauit fidem christi in loco ubi periclitabatur. et eius confessio requirebatur. **O**re enim fit confessio ad salutem ut dicitur ad Romanos. x. ex quo videtur quod sit de necessitate salutis confessio fidei in casu predicto. et precipue mendacium in his que fidei sunt periculosum est secundum Augustinum in libro de mendacio. **S**ecundo quia defectui confessionis et mendacio addidit perurium et blasphemiam. quia ut dicitur Matthei. xxvi. **C**epit detestari et iurare quia non nouisset hominem. que constat esse grauia peccata. unde glosa dicit ibidem. **C**epit detestari et iurare quia non nouisset hominem. quia perseverare in peccato dat incrementum scelerum. et qui minimus spernit cadit in maiora. **A**d primum ergo dicendum. quod surreptio accipitur dupliciter. **U**no modo secundum quod opponitur deliberationi. et sic primum motus dicuntur esse ex surreptione. sic autem Petrus ex surreptione non peccauit. **A**lio modo secundum quod opponitur electioni. et sic Petrus ex surreptione peccauit. quia non peccauit ex electione quasi ex certa malicia. sed ex passione timoris. talis autem surreptio non excusat a mortali. sicut patet de incontinenti qui formatur motus concupiscentia. cum habeat propositum continentiam. **A**d secundum dicendum. quod Bernardus ibi proprie loquitur. et ut eius verbum verificetur est intelligendum de quadam dilectione familiaritatis quare Petrus ad christum conceperat. que in eo mansit etiam post negationem. vel si intelligatur de charitate gratuita intelligendum quod non fuit extincta secundum predestinationem diuinam. que eius penitentiam preparabat. **Q**uis est in se extincta secundum actum. **C**xv. q.

Ad secundum sic procedit. Videtur quod habere plures prebendas sine cura ammarum absque dispensatione sit peccatum mortale. quicunque enim facit contra statutum cuius peccatum mortaliter. sed qui habet plures prebendas facit contra statutum cuius generaliter. **g**o peccatum mortaliter. **P**robatio medie distinxit. dicitur in quodam decreto **D**ebam **D**a. quod incipit sanctorum canonum. omnia autem in duobus aliquem titulari ecclesiarum non liceat. sed unusquisque in quo titularis est in ea tamen canonicus habeat. licet enim episcopi dispensatione seu dispositione unus diuersis prebendis possit. **C**anonicus tamen prebendatus nisi unus ecclesie in qua descriptus est esse non debet. **P**roterea. **C**xv. q. i. dicit quoddam decretum septime synodi. **C**lericus alias electus ab instanti tempore in duobus non connumeretur ecclesiis. negociationis enim est et turpis lucri commodum et ab ecclesiastica consuetudine penitus alienum. et sic idem quod per. **C**hrisostomus dicit. quod tenebra erubuit. lumen erubescat. quod figure non fuit cessum rei reor esse licitum. figure autem non fuit cessum quod inter leuitas qui capiebat in Bethele.

hem capet: in Hierusalem cum 8° pfectiores esse debeamus: q^o capit i Tyro non capit i Damasco. **P**re: Bernardus dicit qui non vnus sed plures est in beneficiis: non vnus sed plures erit in suppliciis sed q^o habet plures prebendas plures est in beneficiis: 8° plures erit in suppliciis: et sic gravissime peccat. **P**re: q^o cum q^o committit se discrimini et periculo peccati mortalis peccat mortaliter: sed ille qui accipit duas prebendas committit se discrimini et periculo peccati mortalis: q^o recipiendo plures prebendas iurabit statuta utriusque ecclesie in quibus prebenda: q^o aliquando non potest simul servare: ut puta si in eodem tempore vocet ad electionem in utraque ecclesia: vel ad aliquam ecclesie negocia pagenda: et precipue si sit causa inter ambas ecclesias cum utriusque teneat: 8° videt q^o peccat mortaliter. **S**ed contra: id quod dicitur in commune periculum non est ab ecclesia sustinendum: ecclesia autem sustinet ut aliqui communiter habeant plures prebendas: 8° in hoc non est periculum peccati mortalis. **P**re: licitum est patrimonium habenti ecclesiam accipere: sed maior est clementia inter ecclesiastica beneficia q^o inter patrimonium et prebendam: 8° etiam licitum est habenti unam prebendam alteram accipere. **R**espondeo dicitur: q^o omnis questio in qua de peccato mortali queritur nisi expresse veritas habetur atur periculose determinat: quia error quo non creditur esse peccatum mortale quod peccatum mortale est conscientiam non excusat a toto sed forte a tanto. **E**rro: vero quo creditur esse peccatum mortale quod mortale non est conscientiam ligat ad peccatum mortale: precipue vero periculosum est ubi veritas ambigua est: quod in hac questione accidit: hec enim questio ad theologos pertinet: in quantum dependet ex iure divino vel

ex iure naturali: et ad iuristas in quantum dependet ex iure positio. **I**n re niunt: et theologo theologis et iuriste iuristis contraria sentire: in iure tamen divino non invenitur expressum se determinata: cum in sacra scriptura expresse mentio de ea non fiat: q^o vis ad eam argumenta ex aliquibus autoritatibus sacre scripture adduci possent: que tamen non dilucidam veritatem ostendunt. **C**on siderando vero eam secundum ius naturale: sic de ea videtur ad presens dicendum: q^o actionum humanarum multiplex est differentia. **Q**uedam enim sunt que habent deformitatem inseparabiliter eis annexam: ut fornicatio et adulterium et alia huiusmodi: que nullo modo bene fieri possunt: et tale non est habere plures prebendas: alias in nullo casu dispensationem recipere possunt: quod nullus dicit. **Q**uedam vero sunt actiones que de se indifferentes sunt ad bonum vel ad malum: ut levare vestucam de terra vel aliquod huiusmodi: inter que numerum quidam computant habere plures prebendas: dicentes ita licitum esse habere plures prebendas sicut habere plura poma: sed hoc non videtur verum esse: cum habere plures prebendas de se inordinacionem contineat: utpote q^o non est possibile aliquem in pluribus ecclesiis deservire in quibus est prebendatus: cum prebende videantur esse ordinatę quasi quedam stipendia deo ibi ministranti. **S**equitur etiam diminutio cultus divini dum vnus loco pluri constituitur. **S**equitur etiam in quibusdam defraudatio voluntatum testatorum: qui ad hoc talia bona ecclesiis contulerunt: ut certus numerus deo servientium ibi esset. **S**equitur etiam iniquitas dum pluribus beneficiis abundat vnus: et alius nec unum habere potest: et multa alia huiusmodi: que facile est considerare: vnde non potest contineri inter differentes actiones et multo

dominus inter ea que sunt secundum se bona. ut dare elemosinam et alia huiusmodi. Sunt vero quedam alie que absolute considerate deformitates et inordinaciones quaedam important. que aliquibus circumstantiis aduentibus bene efficiuntur: sicut occidere hominem et percutere in se deformitatem quandam importat. sed si ad datur occidere malefactorem propter iustitiam vel percutere delinquentem causa discipline non erit peccatum sed virtuosum. et in hanc actionum numero videtur esse habere plures prebendas: quibus enim inordinaciones aliquas contineant tamen possunt alie circumstantie superuenire ita honestates actuum: que predictas inordinaciones totaliter euacuarentur. ut puta si sit necessarium in pluribus ecclesiis eius obsequium et possit plus deservire ecclesie: vel tantumdes etiam absens quantum alius presens. et si qua alia sunt huiusmodi. et tunc istis conditionibus superuenientibus cum recta intentione non erit peccatum. etiam nulla dispensatione interueniente si consideretur tamen secundum ius naturale. quod dispensatio ad ius naturale non pertinet sed solum ad positivum. Si quis vero hac intentione plura beneficia habeat. ut sit ditior: vel laucius vivat. vel facilius ad episcopatum valeat promoueri in alia ecclesia ubi prebendatus existit electus. non tolluntur predictas deformitates sed augentur. quod cum tali intentione unum beneficium habere (quod nullam inordinacionem de se importat) esset illicitum. Et sic quidem esset dicendum secundum ius naturale positivum superueniente. nunc autem certum est per antiqua iura hoc esse prohibitum. patet etiam huic prohibitioni consuetudinem esse contrariam. propter quam quidam dicunt illa iura esse abrogata. nam per contrariam consuetudinem iura humana abrogantur. Quidam vero dicunt per hanc consuetudinem antiqua iura non abrogari. eo

quod quedam decretalis dicit multa per patientiam tolerantur que si in iudicium fuerint deducta iusticia cogentur cessare. et hec controuersia iuristis est relinquenda. Quamuis hoc videatur probabile quod quantum ad hoc que iura antiqua contineant ius naturale abrogari non possunt per contrariam consuetudinem. utpote irrationabilem: quantum vero ad hoc quod solum iure positivo continetur possunt esse abrogata. precipue si dissimulantes hanc contrariam consuetudinem in quorum potestate est ius positivum mutare intendunt per talem dissimulationem antiqua iura mutare. si ergo antiqua iura que hoc prohibent in suo rigore maneant. contraria consuetudine non obstante certum est non posse aliquem plures prebendas habere absque dispensatione. etiam illis circumstantiis superuenientibus que secundum considerationem iuris naturalis actum poterant honestare. si autem antiqua iura sunt per consuetudinem abrogata tunc predictis circumstantiis aduentibus etiam sine dispensatione licitum est habere plures prebendas. sine quibus circumstantiis illicitum est quantumcumque dispensatio superueniat. eo quod dispensatio humana non aufert ligamen iuris positivum quod per hominem statuitur. et per hominem dispensari potest. Ex his defacili potest patere solutio ad argumenta;

.xvi. .q.
Deinde queritur quantum ad gloriam pertinet. utrum omnes sancti qui sunt per ecclesiam canonizati sint in gloria. vel aliqui eorum sint in inferno. Et videtur quod aliqui possint esse in inferno de his qui sunt ab ecclesia canonizati. nullus enim potest esse ita certus de statu alicuius sicut ipse met de se: quod qui sunt homines nemo novit nisi spiritus hominis qui in ipso est. ut dicitur

tur p̄ me Corinthioruz. ij. sed ho-
 mo non potest esse certus de seip-
 so. vtruz sit in statu salutis. Eccle-
 siastes. ix. Nemo scit vtruz sit di-
 gnus odio vel amore. ergo multo
 minus Papa scit. ergo potest in
 canomzando errare. **P**roter. qui
 cumq; in iudicando immit̄ medio
 fallibili p̄ errare. s; ecclia i canom-
 zado sc̄os immit̄ medio fallibili.
 sc̄z testimoniū hūano. cū inq̄rat p̄ te-
 stes de vita & miraculis. 8° cū testi-
 moniū hōinū sit fallibile. videt̄ q̄
 ecclia i canomzādo sc̄os possit erra-
 re. **S**ed otra. i ecclia nō p̄ eē er-
 roz dānabilis. s; hic eēt error dāna-
 bilis si veneraret tanq̄ sc̄z q̄ fuit
 p̄ctoz. q̄ aliq̄ sciētes peccata eius
 v̄ heresim. possent ad errozē pdu-
 ci. 8° ecclia i talib; errare nō p̄.
Proter. Augustinus dicit in epistola
 ad Hiero. q̄ si i scriptura canoica
 aliquod mendacium admittatur.
 mutabit̄ vel mutabit fides nostra
 que ex scriptura canonica depēdet.
 sed sicut tenemur credē id quod ē
 in sacra scriptura. ita id quod com-
 munit̄ p̄ ecclesiam determinat̄.
 v̄n hereticus iudicat̄ qui sentit oē
 determinationem conciliorum. er-
 go cōmune iudiciū ecclie erro-
 neum esse non potest. et sic idēz qd̄
 prius. **R**esponso dicendum. q̄ ali-
 quid p̄ iudicari possibile s̄m se cō-
 sideratū. quod relatum ad aliud ex-
 trinsecum impossibile inuenit̄. di-
 co ergo q̄ iudiciū eozum qui p̄e-
 sunt ecclie errare in quibuscunq;
 (si p̄sonę eozum respiciantur tm̄)
 possibile est. si vero cōsideret̄ diuina
 prouidentia que ecclesiam suaz spi-
 ritus sancto dirigit vt non erret. si-
 cut ipse promisit Joannis. xiii. q̄
 spiritus sanctus adueniēs docebit
 omnem veritatem de necessarijs sci-
 licet ad salutem. certum est q̄ iudi-
 cium ecclie v̄muerfalis errare in
 nis que ad fidem pertinent impos-

sibile est. vnde magis est standuz
 sententię. **P**ape ad quem pertinet
 determinare de fide quam in iudi-
 cio profert. q̄ quozunlibet sapien-
 tum hominum in scripturis opi-
 mom. cum Caiph as quauis ne-
 quam tamen pontifex legatur etis
 am miscus p̄phatasse Joannis. xi.
In alijs vero sententijs q̄ ad par-
 ticularia facta p̄tinent. vt cūz agi-
 tur de possessionibus vel de crimini-
 bus vel de huiusmōdi. possibile est
 iudiciū ecclie errare p̄pter fal-
 sos testes. **C**anomzatio vero san-
 ctorum medium est iter hec duo.
 quia cum honoz quem sanctos ex-
 hibemus quedam professio est ei-
 dei. qua sanctorum gloriam credi-
 mus. pie credendum est q̄ nec in
 nis etiam iudiciū ecclie errare
 possit. **A**d primum ergo dicēdū.
 q̄ Pontifex cuius est canomzare
 sanctos potest certificari de statu
 alicuius per inquisitionem vite et
 attestationem miraculorum. et p̄-
 cipue per instmctū spiritus san-
 cti q̄ omnia scruta ē etiā profunda
 dei. **A**d secūdū dicēdū. q̄ diuina
 prouidentia p̄seruat eccliam ne p̄-
 tale fallibile testimoniū fallatur.

Quodlibetum. ix.
Vesiti in est deo / ange-
 lo / et anima. **D**e deo
 quesita sunt tria. **P**ri-
 mo de eius v̄mitate. vtruz
 videlicet v̄mitas remo-
 tionem tm̄ et non aliquid positue
 in diuinis importet. **S**ecundo de eius
 iudicio. vtrum videlicet christus
 descensurus sit in terram ad iudicā-
 dum. **T**ercio de eius sacramento.
 sc̄z de sp̄eb; v̄m̄ pot̄ t̄ ossecrationem
 si cōmisceri possint. .i. q.

Ad p̄mū sic p̄cedit. **V**idel̄
 q̄ v̄mitas aliqd̄ positue
 in d̄nis et nō remotionez
 tm̄ (s̄m opinionē r̄ngū) importet
 seu dicat. ex puatōib; em̄ nō cōsti-